

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres referanse
Vår referanse 2013/5607-0 421.0 RBO
Saksbehandler Runa Bø, tlf. 61 26 60 54

Dato 23.10.2013

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging – høringsuttalelse

Vi viser til epost av 3. september 2013 med link til vedlegg med varsel om høring av Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Hensikten med de nye statlige planretningslinjene er å oppnå en bedre samordning av bolig-, areal- og transportplanleggingen, både i kommunene og på tvers av kommuner, sektorer og forvaltningsnivåer. Retningslinjene skal også bidra til bedre og mer effektive planprosesser.

Differensierte mål og målformuleringer

Planretningslinjene har fått flere mål enn i utgaven fra 1993, og Fylkesmannen forstår det slik at man i større grad ønsker å legge til rette for ulike målsetninger for henholdsvis *byer og større tettsteder* og *mer spredtbygd bebyggelse der potensialet for fortetting er begrenset*. Retningslinjene mangler imidlertid klare definisjoner av begrep som byer, tettsteder, storbyområder og kollektivknutepunkt. Mens Statistisk sentralbyrås definisjon av tettsteder gir Oppland 59 tettsteder og kun Lillehammer som et større tettsted (> 20.000 innbyggere), er det Fylkesmannens syn at langt flere områder enn Lillehammer bør ha krav om en samordnet bolig-, areal og transportplanlegging. Differensieringen som departementet legger opp til, bør være såpass klar at den ikke gir rom for store sprik i skjønnsutøvelsen mellom fylker og regioner i landet. Fylkesmannen peker ellers på at målsetningen om at kvaliteter ved spredtbygd bebyggelse skal ivaretas samtidig som man skal fortette, kan være vanskelig å ivareta i vekstsvake områder.

Fylkesmannen er godt fornøyd med at det i retningslinjenes mål inngår mål som fremmer helse og livskvalitet for alle, og sikrer godt fysisk miljø samt videreutvikler miljøverdiene.

Målsetningen om å legge til rette for tilstrekkelig boligbygging i pressområder, samt retningslinjer om utforming av boligområder (4.8), kan gi uklarhet om i hvilken grad boliger kan bygges på bekostning av et godt bomiljø. Fylkesmannen anbefaler en tydeliggjøring av hvor/når prinsippet om boligbygging i pressområder skal ha forrang.

Retningslinjer

Retningslinjene setter krav om regionale planer som skal følge opp de statlige retningslinjene. Det overlates til de regionale planene å trekke opp tydelige grenser mellom tettstedsområder og viktige LNF-områder. Dette skal hindre at bebyggelse flyter utover og gir manglende effektivitet i arealutnyttelsen. Retningslinjene bør være såpass entydige at definisjon av byer og tettsteder ikke overlates til tolkning i hvert fylke/region. Dette kan gi en uheldig virkning der fylker/regioner settes opp mot hverandre, noe som ikke nødvendigvis gagnar de hensyn man ønsker å prioritere i de statlige retningslinjene.

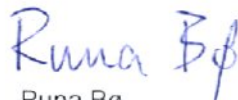
Retningslinjene kan også med fordel være noe tydeligere når det gjelder begrep som (større) kollektivknutepunkt, effektivt kollektivtilbud og god kollektivbetjening. Fylkesmannen er enig i at tiltak og virkemidler må differensieres, men mener at tolkningsrommet blir for vidt slik begrepene nå brukes.

Av retningslinjenes pkt. 4.1 framgår det at de regionale planene bør trekke langsiktige og tydelige grenser mellom by- og tettstedsområder og viktige landbruks-, natur- og friluftsområder. Videre framgår at avgrensingen må bidra til å fremme effektiv arealutnyttelse, hindre byspredning og beskytte naturområder og **store sammenhengende jordbruksarealer** (uthevet av Fylkesmannen) mot nedbygging og omdisponering. Betegnelsen «store sammenhengende jordbruksarealer» blir også benyttet i gjeldende *Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging* fra 1993. Jordvernhusynet har imidlertid blitt vesentlig forsterket i årene etter 1993.

Når det gjelder samferdsel og infrastruktur, forventer regjeringen i *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging* vedtatt ved kongelig resolusjon 24. juni 2011 bl.a. at planleggingen bidrar til å unngå nedbygging av viktige naturtyper, friluftsområder, kulturlandskap og dyrka mark. Videre forventer regjeringen at fylkeskommunene og kommunene i forbindelse med by- og tettstedsutvikling bidrar til å hindre nedbygging av verdifulle landbruks-, natur- og friluftsområder. I *Meld. St. 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken* vedtatt i Stortinget 12. april 2012 mener regjeringen at det med landets begrensede areal for matproduksjon er viktig med et sterkt jordvern og en politikk som utnytter jordbruksarealene. *Regjeringen vil ta i bruk virkemidler i plan- og bygningsloven for å sikre dyrka mark for framtidige generasjoner. Målet om å begrense omdisponeringen av jordbruksjord til under 6000 dekar dyrka jord per år videreføres.*

Fylkesmannen vurderer at ny retningslinje om å beskytte *store sammenhengende jordbruksarealer* mot nedbygging og omdisponering i realiteten vil innebære en vesentlig svekkelse av gjeldende jordvernpraksis. Der blir uklart hvor stort arealet må være for å skulle være beskyttet mot nedbygging og omdisponering. For å være i samsvar med gjeldende jordvernpraksis, mener derfor Fylkesmannen at betegnelsen *store sammenhengende* bør tas ut av retningslinjen slik at aktuell setning blir: *Avgrensingen må bidra til å fremme effektiv arealutnyttelse, hindre byspredning og beskytte naturområder og jordbruksarealer mot nedbygging og omdisponering.* Dette vil etter Fylkesmannens vurdering også bidra til at retningslinjene for jordbruksarealer og naturområder blir mer samstemte.

Kristin Hille Valla

Runa Bø
planteamleder

Kopi til:

Statens vegvesen Region Øst	Postboks 1010	2605	Lillehammer
Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626	Lillehammer